

Data i godzina: 26.02.2018 r. godz. 11.20

Temat: Migracje i Uchodźctwo

Projekt: Aktywna Tolerancyjna Otwarta Młodzież

Czas trwania: 90 minut

Miejsce: I LO im. M. Kopernika znajdujące się w Łodzi przy ul. Więckowskiego

Szkoły:

I Liceum Ogólnokształcące w Łodzi

XVIII Liceum Ogólnokształcące w Łodzi

Zespół Szkół Samochodowych i Mechanicznych w Łodzi

Goście:

Anna Jurek – Fundacja Nowoczesnej Edukacji SPUNK

Kinga Karp – Towarzystwo Edukacji Antydyskryminacyjnej oraz Otwarte Szkolenia i Rozwój

Agnieszka Krawczak- Chmielewska – Helsińska Fundacja Praw Człowieka

Prowadząca: Joanna Kotowska

Protokolant: Adrianna Kubisiak

1. Powitanie

Pani Wicedyrektor I LO powitała uczniów oraz gości debaty. Zaprosiła do dyskusji i oddała mikrofon prowadzącej.

Prowadząca: Dziękuję Pani Wicedyrektor za powitanie. Witam na debacie organizowanej w ramach projektu Aktywna Tolerancyjna Otwarta Młodzież realizowanego przy wsparciu programu Erasmus+.

Przedstawienie szkół oraz gości. Prośba o aktywne uczestnictwo.

2. ZADANIE:

2.1. Podział na 8 grup

Każda grupa otrzymuje kartkę.

Prośba o wypisanie na kartkach skojarzeń ze słowem uchodźctwo.

Czas: 5 min

Przeczytanie odpowiedzi kilku grup.

Grupa 1: zmiana pobytu, przekraczanie granic, Morze Śródziemne, Syria, Niemcy, Francja, zasiłki

Grupa 2: Ukraina, wojna, ucieczka, Syria, prześladowania, konflikty, choroba, zasiłki, terroryzm, bieda, oczekiwanie pomocy

Grupa 3: przemoc, niepokój, globalizacja, wojna

Grupa 4: kuchnia orientalna, różnorodność etniczna, różnorodność gatunkowa

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych

ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź

tel. 573 957 621

aktywnatolerancja.pl

3. Pytania

3.1. Imigrant, emigrant, uchodźca - czym różnią się te pojęcia? Czy do podstawowych pojęć, które dziś poruszamy warto dodać jeszcze jakieś?

Pani Kinga: Powiem kilka słów o tym dlaczego zostałam zaproszona jako ekspert na to spotkanie, pracuję w Towarzystwie Edukacji Antydyskryminacyjnej. To czym my się zajmujemy to nie tyle temat uchodźstwa ale ogólnie tematyka przeciwdziałająca dyskryminacji, gdzie status migracyjny jest jedną z przesłanek dyskryminacji - to też płeć, wiek, rasa, religia, pochodzenie itd. Ja się zajmuję wdrażaniem i ogólnie edukacją antydyskryminacyjną. Cieszę się że jestem zaproszona, bo to jest dobra okazja do dyskusji na takie tematy.

Emigrant wyjeżdża ze swojego kraju, imigrant przyjeżdża do innego kraju, a uchodźca to status który został utwierdzony w 1951 r w Konwencji Genewskiej karta praw człowieka, uchodźca jest określony jako osoba która nie może lub nie chce z wyżej wymienionych powodów korzystać z ochrony własnego kraju.

Pani Agnieszka: Zanim odpowiem na pytanie, chciałam spytać Państwa: skąd Państwo czerpali wiedzę na temat migracji i uchodźstwa, do tych skojarzeń, które pojawiły się na kartkach?

Odpowiedź z widowni: głównie korzystaliśmy z wiadomości z telewizji, prasy, podręczników oraz ulotek, które mogliśmy przejrzeć.

Pani Anna: A jakie gazety czytacie i skąd czerpicie informacje? Z naszego doświadczenia, kiedy proszę o przygotowanie informacji i podanie trzech źródeł, żeby można było porównać, żeby sprawdzić czy nie ma fałszywych informacji. ciężko jest sprawdzić rzetelnie wszystko.

Odpowiedź z widowni: Chodzi o media, ja się staram różne kupować i czytać, może być „Newsweek”, może być „Do rzeczy”, może być to TVN i to TVP i tak dalej.

Pani Anna: Czy to są zbieżne informacje?

Odp.: Może jedna się zgadza.

Pani Anna: Ostatnio była głośna sprawa ze Prezydent Sopotu, który chciał przyjąć dzieci uchodźców. W lewicowych mediach było tak to opisane, a w prawicowych było napisane że zgoda była wydana, ale to sam Prezydent się wycofał. Niby ta sama historia, a zupełnie inne informacje. Dlaczego pytam o źródła, nie musimy dyskutować co do faktów, bo możemy mieć różne opinie. Bo te fakty z interpretacjami się myli i wszyscy dostajemy różny obraz rzeczywistości, więc kluczowe jest to żeby sięgać do źródeł, które przedstawiają rzetelne informacje, weryfikować.

Pani Agnieszka: Zapytałam Was o źródło informacji właśnie w kontekście nawiązania do definicji uchodźstwa. Podstawowym źródłem informacji na temat tego, kto to jest uchodźca, jest Konwencja Genewska. Jest ona przyjęta przez Polskę, więc przyjęliśmy również pewne zobowiązania w stosunku do uchodźców. Mamy w definicji napisane „uzasadniona obawa”. Jak to sprawdzić? Skąd wiemy, że ktoś się boi?

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

Odpowiedź z widowni: Na przykład drży, załamuje mu się głos, zadaje dużo pytań.

Pani Agnieszka: Czyli ma różne stany, które uniemożliwiają mu normalne funkcjonowanie. Boi się prześladowania. Jakie znacie formy prześladowania? Jak można człowieka prześladować?

Odp z widowni: Można dzwonić i wydzwaniać z głuchych telefonów.

Pani Agnieszka: Czyli psychicznie można dręczyć, np. z głuchych telefonów. Nie wiemy o co chodzi, ale wiemy, że ktoś uwagę skupia właśnie na nas i to nas niepokoi.

Odp.1.: Można fizycznie dręczyć przez znęcanie

Odp.2.: Można np. politycznie, np. parlament czy inna władza może wydać przepis prawny, który dyskryminuje daną osobę i umniejsza jej prawa.

Pani Agnieszka: Tak, różne formy działań, które wymieniliście czyli psychiczne, fizyczne, a także systemowe wypełnia to słowo - „prześladowanie”. Przykład systemowego to Rohingja w Birmie, kiedy osobom odmawia się rejestracji urodzenia, dostępu do szpitala, ludzie boją się o swoje życie tylko dlatego, że urodzili się jako członkowie pewnej mniejszości. Ktoś miał w skojarzeniach chorobę albo biedę. Wiemy, że w niektórych krajach osoby chore na bielactwo są nękanie, okaleczane i zabijane i poprzez przynależność do osób chorych, mogą obawiać się o bezpieczeństwo w swoich krajach, w związku z tym szukają pomocy w innych krajach. Jak się ma do tego pojęcie migracji? Czy każdy emigrant jest uchodźcą?

Odp.: Nie każdy, uchodźca opuszcza kraj z sytuacji zagrożenia, a emigrant może mieć inne powody np. ekonomiczne żeby wyjechać.

Pani Agnieszka: Każdy uchodźca to emigrant, ale nie każdy emigrant to uchodźca. Jeżeli słyszycie, że Polska przyjęła 1 mln uchodźców to, czy to prawda czy nie?

Odp.: W sumie Polska nie przyjęła żadnych uchodźców, ale pewni imigranci w naszym kraju się pojawiają.

Pani Agnieszka: Jeżeli przyjmujemy to rozróżnienie emigrant-uchodźca, to wiemy, że ta informacja jest nieprawdziwa. To są imigranci. Polski rząd jest przychylny i im pomaga, ale to nie są uchodźcy.

Pani Anna: A jakie korzyści polski rząd może widzieć w przyjmowaniu imigrantów? Cemu jest tak pomocny?

Odp.: Wydaje mi się że Ukraińcy pracują na niskich płacach stanowiskach, a są dobrze przyjmowani, bo mamy wspólny krąg kulturowy, bo to Europejczycy i Słowianie.

Pani Anna: Kto się zgadza? [ok. połowa rąk w górze]

Pani Kinga: Zgadza się ze jesteśmy z jednego kręgu kulturowego, ale gdyby polski rząd się kierował tymi argumentami to oznaczałoby, że dyskryminuje innych ze względu na pochodzenie, czyli inaczej traktuje osoby, które ubiegają się o to samo stanowisko, a tego kodeks pracy zabrania

Odp.1.: Ale jeżeli tak będzie to nie będzie tak że za 10-15 lat osoby młode nie będą mogły znaleźć pracy, bo na to miejsce będą trzy inne osoby, które są z innych krajów i nie będzie miejsca. Tu nie chodzi o dyskryminację tylko o użytkowość, bo język albo coś podobnego.

Odp.2.: Nie jestem przekonany że przy obecnym przyroście naturalnym wyparcie przez inne nacje

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

będzie możliwe, bo za 20-30 lat będzie nas mniej o kilka milionów.

Odp.1: Wtedy będzie mniej miejsc pracy

Odp.2.: Przy obecnym napływie imigrantów niekoniecznie, miejsc pracy będzie tyle samo.

Pani Agnieszka: Migracje są czymś, co towarzyszy ludzkości od zawsze, tylko w obecnych czasach globalizacji bardziej to zauważamy. Konwencja Genewska pojawiła się po okrucieństwach wojen światowych. Musimy brać też pod uwagę przesłanki ekonomiczne, bo ludzie szukają lepszego życia. Pojawia się też zmiana warunków naturalnych, ludzie na pewnych terenach po prostu nie mogą dalej żyć. Jestem za tym, żeby ludzi traktować tak samo, żeby wygrywała konkurencyjność. Tak na świecie jest. Co do uchodźstwa zobowiązania są jednoznaczne, jeżeli przyjęliśmy tę Konwencję, to mamy pewne obowiązki.

Odp.: Chciałam zauważyć że, to że chętnie będziemy przyjmować ludzi z Ukrainy nie wynika z dyskryminacji, tylko z logiki, bo będzie im łatwiej nauczyć się języka, dopasować.

Pani Agnieszka: O ile mamy wpływ na migracje, możemy zdecydować, że przyjmujemy tylko osoby o takim czy innym wykształceniu, bo takich potrzebujemy, o tyle nie mamy wpływu w przypadku uchodźstwa. Jesteśmy państwem unijnym, granicznym, mamy obowiązki. Jak ktoś zapuka ze wschodu to musimy go wpuścić. Państwa południowe też, a trudno sobie z napływem ludności radzą i dlatego musimy im pomoc. Co do uchodźców to są pewne zasady i nie mamy możliwości sterowania.

Pani Anna: Ręka do góry kto był na programie wymiany? [3 osoby]

Jeśli pójdziecie na studia to będziecie mieć możliwość wyjazdu, to są zasady, które panują na terenie Unii Europejskiej, mamy obowiązki, ale mamy też możliwości. Mówiliście że będziemy się obawiać że tyle do nas przyjedzie osób, że będzie ich za dużo, te same obawy mieli Brytyjczycy - że przyjedzie tyle Polaków.

Odp.: Jednym z powodów Brexitu nie jest obawa przed uchodźcami, tylko nie chcieli przyjazdu emigrantów z innych krajów Unii np. Polaków, którzy po wejściu do unii bardzo napływali do Wielkiej Brytanii.

3.2 Jakie są główne powody migracji? Czy nam (osobom, które posiadają stabilne warunki do nauki, pracy, rozwoju, obecność rodziny wokół siebie, stałe miejsce zamieszkania, dostęp do opieki lekarskiej i wiele innych udogodnień, które zaliczamy do normalnego stanu rzeczy) jest trudno zrozumieć sytuację ludzi uciekających z rodzimego kraju? Czy jesteśmy tolerancyjni?

Pani Agnieszka: Na poziomie deklaracji jesteśmy bardzo tolerancyjni. Lubimy o sobie dobrze myśleć, ale jeśli się zagłębimy w temat i pytamy, czy zgodzisz się, by osoba z Syrii miała być twoim sąsiadem, już to nie jest za dobrze. Dlaczego tak szybko zapomnieliśmy o naszej sytuacji, polskiego uchodźstwa, migracji, która nie jest tak dawna. Bardzo wiele osób ma historie migracyjne w rodzinie. Po wojnie, ja sama mam takie przykłady w rodzinie i wśród przyjaciół. Teraz migrują, bo szukają dobrej nauki, pracy, ludzie wyjeżdżają się leczyć, bo niedostępne są niektóre procedury medyczne u nas w kraju, są pewne

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

przypadki, gdzie szukamy lepszej opieki. Sama mieszkałam za granicą, na Łotwie, mam też doświadczenie migracji wewnętrznej, mieszkałam w różnych miastach Polski przez jakiś czas. Potrafię się wczuć w bycie obcym, nowym w innym miejscu. Nie jest to łatwe, dlatego działania ułatwiające są potrzebne. Przede wszystkim kontakt. Jeśli państwo będą mieli okazje jechać na takie wymiany, tym łatwiej będzie państwu zrozumieć różne sytuacje.

Pani Kinga: Polacy i Polki też są lub byli uchodźcami. Pokażę wam kilka grafik, które pokazują to w bardzo obrazowy sposób. Źródło tych grafik to strona Uchodźcy.info, polecam sobie zajrzeć.

Ponad 116 tysięcy Polaków wyemigrowało do Iranu w czasie II Wojny Światowej. Dla porównania 7 tysięcy uchodźców to liczba która ma przyjąć Polska.

Do Meksyku wyjechało wtedy 20 tysięcy Polaków i Polek, a cały czas porównanie do tych 7 tysięcy.

Ponad połowa uchodźców to dzieci, czyli osoby do 18 roku życia.

140 tysięcy Polaków wyjechało na Węgry w czasie Wojny.

Pani Anna: Czego boimy się jeśli chodzi o przyjmowanie uchodźców?

Odp.1.: Boimy się, że to będą terroryści, którzy wejdą do naszego kraju. Bo państwo islamskie nie chce wypuszcza ludzi od siebie i organizuje zamachy.

Pani Anna: Ok, czego jeszcze?

Odp.2.: Argument, że Polacy nie mają pieniędzy dla siebie, a jeszcze mają kogoś finansować. Są to osoby z dalekich krajów, nie wiemy co im jest.

Pani Anna: Ok to boimy się chorób i tego że nasz standard życia się pogorszy

Odp.3: Że ciężko będzie socjalizować uchodźców w naszym społeczeństwie, bo brakuje tłumaczy i nie umiemy się z nimi porozumieć.

Pani Anna: Jedna rzecz to lęk, strach przed kimś innym. Pytanie jest takie czy trzeba pomagać? Kto sądzi, że tak?

[większość rąk w górze]

Pani Anna: Kto uważa że pomaganie jest ryzykowne? [ok. połowy rąk w górze]

Odp.1.: Uważam, że jest ryzykowne, bo nie wiemy co siedzi w głowie muzułmanina. Widziałam taką osobę z maczeta na piotrkowskiej.

Pani Anna: Czy to jest kwestia tego, że nie wiemy tego co się kryje w głowie innej osoby czy religia jest rzeczą zapałną?

Odp.2.: Argument religii jest kulawy, dużo większym niebezpieczeństwem są inni Polacy, wydaje mi się że większe prawdopodobieństwo jest że dostanę od jakiegoś Polaka niż muzułmanina.

Odp3: Ja też podniosłem rękę że jest to ryzykowne, bo nie wiemy czy to są uchodźcy, nie mamy 100% pewności, że ktoś nie jest terrorystą, może zamiast mówić, że oni nam zagrażają, powinniśmy udoskonalić system obrony przed terrorystami i szkolić osoby które mogą obserwować osoby w specjalnych ośrodkach.

Pani Anna: Pytałam czy pomagać czy nie, bo to jest kluczowe pytanie dla mnie, ale jeśli pomagamy to jak?

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

Pani Agnieszka: Jeszcze odniosę się do tych lęków, nawiązując do procedur, przez które przechodzą osoby ubiegające się o status uchodźcy. Osoby, które dokonują aktów terrorystycznych wywodzą się z bogatych organizacji przestępczych, mają pieniądze na samolot, wizy itd. Zawsze jest ryzyko, że ktoś ze względu na chorobę psychiczną czy skrajne przekonania dokona aktu terrorystycznego. Może to być osoba o różnych poglądach, różnej wiary. Np. Breivik nie jest muzułmaninem. Jeżeli chodzi o procedury europejskiej ochrony przed terroryzmem, w latach '70 było dużo ataków i wtedy wypracowano takie procedury. Są też procedury uchodźcze, jeżeli ktoś przyjeżdża i chce się ubiegać o status uchodźcy, trafia do specjalnego ośrodka recepcyjnego, gdzie m.in. wszyscy są sprawdzani pod kątem chorób. Przez pierwsze pół roku pobytu nie mogą pracować, prawnie mają taki zakaz. Procedury długo trwają, bo są długo sprawdzani, mamy bardzo szczelny system sprawdzania, inne państwa się od nas uczą. Mamy osoby znające przeróżne języki, sprawdzamy, co cudzoziemcy mówią, czy to, co się działo, to prawda. Ci, których mielibyśmy przesiedlić, to już są osoby, którym nadano status uchodźcy, więc wiemy na pewno, że oni uciekają z jednego z powodów, które mamy wskazane w definicji uchodźcy. Osoby relokowane rozpoczęły procedurę dotyczącą ubiegania się o status uchodźcy w jednym z państw Unii Europejskiej. Nie jest tak łatwo, jak się może wydawać, jest to bardzo trudny proces, na początku ludzie czują ulgę, bo już są bezpieczni, ale potem te wszystkie procedury się nawarstwiają. Chodzi o to, żeby włączyć te osoby do naszego społeczeństwa. Część z nich będzie chciała zostać, a część wrócić po tym jak w ich kraju się uspokoi.

Pani Kinga: Ta procedura rzeczywiście jest bardzo skomplikowana. Chciałam jeszcze pokazać Wam wykresy z danymi z lat 2012-15. Liczby osób starających się o status uchodźcy. Nie emigrantów, tylko osób, które boją się pozostać w swoim kraju. Można je znaleźć na stronach ministerialnych dane do 2015 r.

Po pierwsze najwięcej takich osób jest z Rosji, Gruzji, Ukrainy czy bliskich nas krajów. W większości przypadków liczba przyjętych osób z tym statusem jest 0. Państwo nie przyjmuje tych wniosków. Nie rozpatruje ich pozytywnie.

Pani Agnieszka: Od lat '90 tych osób ze statusem jest ok 5-6 tysięcy. Rzeczywiście 2013 r był rekordowym pod kątem ilości wniosków. Ok 1% to wnioski przyjęte. Są różne statusy, nie tylko uchodźcy. Jest to łącznie około kilku tysięcy osób. Muzułmanów jest ok 20 tysięcy, a część z nich to uchodźcy pochodzenia czeczeńskiego.

3.3. Jakie instytucje w Polsce czy w Łodzi zajmują się pomocą takim osobom?

Pani Agnieszka: Jest Urząd ds. cudzoziemców, on prowadzi ośrodki dla uchodźców i prowadzi wszystkie procedury. Mamy też strzeżone ośrodki, którymi zarządza straż graniczna. W Warszawie jest bardzo dużo takich organizacji, Fundacja Helsińska miała pierwszy program pomocy uchodźcom w Polsce. Staramy się zarówno pomagać od strony prawnej jak i kulturowej i integracyjnej. Są doradcy kulturowi, którzy idą z nimi do szkoły czy przychodni i pomagają. Jest wiele organizacji, które służą

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

podobną pomocą i wyręczają nasze państwo w tych programach.

Pani Anna: Mam doświadczenie z Ośrodka w Grotnikach, była dyskusja czy ten ośrodek ma się tam znajdować, osoby które tam mieszkały bardzo się buntowały. Były przypadki że dzieci trafiały do szkoły, były rozliczane z osiągnięć, nie znając języka. Powinny być kursy języka, a obowiązek szkolny jest taki że w pewnym wieku ktoś musi iść do szkoły. Są takie sytuacje że coś rzutuje na dziecku. Wyobraźcie sobie że jesteście rozliczani z matematyki czy fizyki w języku tureckim, bo akurat tam trafiliście. Łatwo jest mówić, kiedy jest się zaopiekowanym i oceniać, ale sytuację, w której się z tym konfrontujecie to nie jest taka prosta sprawa, bo zdarzyło się tak, że urodziliście się w takim miejscu i czasie.

ZADANIE – CIĄG DALSZY

PROSBA O WYJECIE KARTEK, KTÓRE ZOSTAŁY ROZDANE NA POCZĄTKU.

Prowadząca: Jeśli macie ochotę coś dopisać albo wykreślić to macie teraz na to czas. Będziemy tworzyć mapę skojarzeń, wspólną. Wybierzcie po 3 skojarzenia ze wszystkich wypisanych.

Czas: 3 minuty

Grupa 1: zmiana pobytu, przekraczanie granic, duże ograniczenia

Grupa 2: tolerancja, młodzi ludzie, głównie mężczyźni

Grupa 3: ucieczka, prześladowania, oczekiwanie pomocy

Grupa 4: ucieczka, wojna, prześladowania polityczne

Grupa 5: ucieczka, wojna, ksenofobia

Grupa 6: pomoc socjalna, lepsze warunki życia,

Grupa 7: terroryzm, status uchodźcy, strach

Grupa 8: Konwencja genewska, wojna, Ukraina

Wpisanie haseł na plakat tworzący mapę skojarzeń z uchodźctwem.

Prowadząca: Dziękuję za udział w zadaniu. Doszło kilka nowych skojarzeń po udziale w debacie, bardzo mnie to cieszy.

Podziękowanie za udział ekspertkom.

Pani Anna: Jak podsumować debatę. Chciałyśmy zrobić fajne warsztaty dla was. Jeśli słyszycie jakieś informacje i są to kwestie zapalne to szukajcie w dużej ilości źródeł, weryfikujcie informacje, sprawdzajcie.

Pani Agnieszka: Jeszcze wrócimy do pierwszego pytania, zapamiętajcie proszę, kto to uchodźca, a kto to emigrant. Nie dajcie się zmanipulować, bo to już wiecie i wiecie, gdzie szukać definicji uchodźcy.

Pani Kinga: za każdym razem gdy jest mowa o jakiejś grupie społecznej to przypominajcie, że mówienie ogólnikami to nic innego niż stereotypy. I one mogą się przerodzić w postawę uprzedzeniową i to jest niebezpieczne. Jeżeli zaczynacie czuć niechęć do jakiejś grupy to zróbcie krok w tył, co jest tego powodem i postarajcie się ją poznać

pani Anna: Jeśli chcecie wiedzieć jak wygląda życie uchodźców to zadzwońcie do ośrodka w Grotnikach i umówcie się na spotkanie, bo wtedy będziecie widzieć jak to wygląda.

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

Podziękowania dla uczniów za aktywny udział w debacie.

Wręczenie Pani Pedagog w prezencie od Pani Kingi Karp gotowych scenariuszy lekcji na podstawie reportaży dotyczących uchodźstwa dla nauczycieli, którzy chcą się zająć tym tematem.

Pożegnanie.

REALIZATOR PROJEKTU

Stowarzyszenie Ludzi Aktywnych
ul. Kaszyńskiego 15/35, 93-222 Łódź
tel. 573 957 621
aktywnatolerancja.pl

